S 241/02-1067/03 V Brně dne 1. dubna 2003

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení č.j. S 241/02, zahájeném dne 2. prosince 2002 podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, a § 15 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v souladu s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, na návrh účastníků řízení, společností Celanese Chemicals Europe GmbH, se sídlem Frankfurter Strasse 111, Kronberg im Taunus, Spolková republika Německo, a Oxeno Olefinchemie GmbH, se sídlem Paul-Baumann-Strasse, Marl, Spolková republika Německo, ve správním řízení zastoupených Mgr. Markem Kreislem LL.M., advokátem, se sídlem Klimentská 46, Praha 1, na základě plných mocí, ve věci povolení spojení soutěžitelů ve smyslu ustanovení § 12 a násl. zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, vydává toto

r o z h o d n u t í :

Spojení soutěžitelů, ke kterému má dojít podle § 12 odst. 4 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, na základě Rámcové smlouvy o založení společného podniku, kterou uzavřely na jedné straně společnost Celanese Chemicals Europe GmbH, se sídlem Frankfurter Strasse 111, Kronberg im Taunus, Spolková republika Německo, a na straně druhé společnost Oxeno Olefinchemie GmbH, se sídlem Paul-Baumann-Strasse, Marl, Spolková republika Německo, v jejímž důsledku dojde k založení nového soutěžitele, společnosti „European Oxo Chemicals GmbH“, se sídlem v Oberhausenu, Spolková republika Německo, společně kontrolovaného společnostmi Celanese Chemicals Europe GmbH a Oxeno Olefinchemie GmbH, se podle § 16 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže,

p o v o l u j e .

O d ů v o d n ě n í :

Při posuzování spojení soutěžitelů Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) vycházel zejména z návrhu na povolení spojení soutěžitelů, dotazníku k povolení spojení, smlouvy zakládající spojení, výpisů z obchodního rejstříku, výročních zpráv spojujících se soutěžitelů a dalších informací o spojovaných soutěžitelích.

Skutečnost, že se Úřad spojením zabývá byla uveřejněna v Obchodním věstníku č. 50/02 ze dne 11. prosince 2002. Ve stanovené lhůtě 5 dnů pro podání případných připomínek, ani později, Úřad žádnou připomínku k uvedenému spojení neobdržel.

Ve smyslu ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, Úřad umožnil, aby se zástupce účastníka správního řízení před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladu rozhodnutí a ke způsobu jeho zjištění.

Notifikační podmínky

Dne 22. listopadu 2002 byla uzavřena rámcová smlouva mezi Celanese Chemicals Europe GmbH, se sídlem Frankfurter Strasse 111, Kronberg im Taunus, Spolková republika Německo (dále jen Celanese“) a Oxeno Olefinchemie GmbH, se sídlem Paul-Baumann-Strasse, Marl, Spolková republika Německo (dále jen „Oxeno“), v níž se strany dohodly na založení nové společnosti s názvem „European Oxo Chemicals GmbH“, se sídlem v Oberhausenu, Spolková republika Německo (dále jen „Společný podnik“). Další podrobnosti fungování Společného podniku pak upravuje Dohoda společníků, podepsaná téhož dne.

Při posuzování otázky, zda založení Společného podniku splňuje náležitosti spojení soutěžitelů podle § 12 odst. 4 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „zákon“) Úřad zjišťuje, zda transakce splňuje dvě základní podmínky.

První podmínka spočívá v tom, že nový soutěžitel musí být kontrolován společně všemi zakladateli. Společná kontrola předpokládá, že úroveň kontrolních práv vůči společnému podniku znamená pro zakladatele nutnost dohodnout se na rozhodnutích týkajících se obchodních aktivit Společného podniku. Uvedená podmínka je v tomto konkrétním případě splněna, neboť Celanese a Oxeno budou každá vlastnit 50% podíl ve Společném podniku zabývajícím se výrobou tzv. Oxo chemikálií, obě mají stejný počet hlasů na valné hromadě společnosti a na řízení společnosti se budou podílet také rovným dílem.

Druhou podmínkou je požadavek, aby nově založený společný podnik vykonával na trvalém základě všechny funkce samostatného hospodářského subjektu a aby jeho zakladatelé na relevantním trhu nadále v téže oblasti podnikání nepůsobili samostatně a na sobě nezávisle, ale právě prostřednictvím společného podniku. Produkty, které bude vyrábět Společný podnik, jsou v současné době odděleně vyráběny a prodávány z vlastních výrobních závodů Celanese v Oberhausenu a Oxeno v Marlu v SRN. Výrobní zařízení a prodejní systém pro dotčené produkty budou převedeny do Společného podniku dlouhodobě – smlouva zakládající spojení předpokládá fungování Společného podniku na dobu neurčitou. Společný podnik bude na relevantních trzích vykonávat všechny činnosti, jaké na těchto trzích vykonávají i ostatní podniky; bude mít k dispozici vlastní vedení, které bude řídit každodenní provoz a dostatečné finanční prostředky pro svoji vlastní podnikatelskou činnost. Oxeno a Celanese převedou do Společného podniku veškerou výrobu dotčených produktů i personál, který bude provoz zařízení vyžadovat, společný podnik bude mít svůj vlastní přístup na trh a ponese odpovědnost za prodej výrobků, které vyrobí.

Jedinou výjimkou je výroba karbonových kyselin společnosti Celanese, která nebude do společného podniku zahrnuta. V obchodním segmentu chemikálií zvláštního využití vyrábí Celanese mimo C3 karbonových kyselin celou škálu dalších karbonových kyselin, a to od C4 až po C9 karbonové kyseliny, přičemž tyto následně zpracovává na estery zvláštního využití. Tyto vnitřně propojené dodavatelské řetězce nelze od sebe prakticky oddělit, a proto nebudou v rámci posuzované transakce převedeny.

Vzhledem k tomu, že obě podmínky stanovené zákonem jsou v případě navrhované transakce splněny, považuje Úřad založení Společného podniku za spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 odst. 4 zákona.

V dalším se Úřad zabýval otázkou, zda navrhované spojení splňuje také druhé notifikační kritérium, stanovené v § 13 zákona. Vzhledem k tomu, že celkový celosvětový čistý obrat spojujících se soutěžitelů byl v posledním účetním období vyšší než 5 miliard Kč a podmínka ustanovení § 13 písm. a) zákona je splněna, lze konstatovat, že posuzované spojení soutěžitelů podléhá povolení Úřadu podle § 12 a násl. zákona.

Strany spojení

Společnost **Celanese** je stoprocentně vlastněnou dceřinou společností společnosti Celanese AG, se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem, SRN, která je společností kótovanou na burzách ve Frankfurtu nad Mohanem a New Yorku. Největším akcionářem Celanese AG je společnost Kuwait Petroleum Corporation s 29% podílem na základním kapitálu.

Celanese AG je chemickou společností s globální působností, která se zaměřuje na základní chemikálie, acetátové produkty, technické polymery a potravinové přísady. V rámci skupiny Celanese existuje pět obchodních segmentů: i) acetylové produkty, ii) technické polymery, iii) acetátové produkty, iv) tzv. performance produkty (potravinové přísady, konzervační látky apod.) a v) chemické polotovary. Oblast výroby Oxo chemikálií jako součást segmentu chemických polotovarů zahrnuje mimo jiné i tzv. Oxo C3 chemikálie, které budou převedeny do Společného podniku. Tyto Oxo chemikálie zahrnují oxo-alkohol, změkčovadla a rozpouštědla, představující polotovary pro výrobů plastů, benzinových aditiv, polyethylenových fólií, barev a nátěrů. Výrobní podniky se zaměřením na chemikálie Oxo C3 se nacházejí v Oberhausenu v SRN a v Bay City v USA. Výroba v Bay City je určena téměř výhradně pro vnitřní spotřebu v rámci Celanese Chemicals Ltd. v USA, a proto nebude součástí společného podniku.

Společnost **Oxeno** je stoprocentně vlastněnou dceřinou společností Degussa AG, se sídlem v Düsseldorfu, SRN. Degussa AG je celosvětově působící společností, která provozuje obchodní činnost v oblasti chemikálií a je rozdělena do následujících obchodních jednotek: i) zdraví a výživa, ii) chemikálie pro stavební průmysl, iii) jemné a průmyslové chemikálie, iv) performační chemikálie, v) nátěry a speciální filtry a vi) speciální polymery.

V době podpisu smluv zakládajících navrhované spojení soutěžitelů byla Degussa AG ovládána společností E.ON AG, se sídlem v Düsseldorfu, SRN, která vlastnila cca 64,6 % základního akciového kapitálu společnosti. E.ON AG je holdingovou akciovou společností skupiny podniků podnikajících v energetickém a chemickém průmyslu a v sektoru obchodování s nemovitostmi. Společnost E.ON AG se zavázala prodat akcie Degussa AG společnosti Ruhrkohle AG (dále jen „RAG“) v souvislosti s nabídkou převzetí učiněnou společností RAG dne 24. června 2002 a úhradou za tyto akcie od RAG získat akcie Ruhrgas AG. Po ukončení schvalovacího procesu a mimosoudním vyrovnání učinila RAG první krok k nabytí akcií Degussa a v současné době vlastní 50 % akcií společnosti Degussa AG, čímž získala možnost nad ní vykonávat spolu s E.ON AG společnou kontrolu[1]. Společnost RAG

[1] Převzetí akcií Degussa AG ze strany RAG posuzoval Úřad v rámci správního řízení č.j. S 229/02

není aktivním výrobcem chemikálií Oxo C3 a C4, a tudíž její obchodní činnost se nepřekrývá s činností Společného podniku.

Společnost Oxeno je výrobcem chemikálií C3 a C4 (včetně oxo-alkoholů, změkčovadel a rozpouštědel). Výrobky Oxeno jsou používány při výrobě plastických hmot, zpracování barev a nátěrů, při výrobě kosmetických a farmaceutických výrobků apod. Výrobní podniky společnosti se nacházejí v Marlu v SRN a v Antverpách v Belgii.

Společný podnik s názvem **„European Oxo Chemicals GmbH“** bude společně kontrolován spojujícími se soutěžiteli a bude plnit funkci plně funkční hospodářské jednotky. Kromě výroby chemikálií typu Oxo C3 bude poskytovat související služby, jako je nakládání s odpady, destilace mastného alkoholu, recyklace ethanolu, výroba pryskyřice apod., nicméně tyto činnosti se nevztahují k území České republiky.

Dopady spojení

Za účelem zjištění, zda navrhovaným spojením vznikne nebo bude posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů, které by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže, Úřad vymezuje relevantní trh, kterým je v souladu s § 2 odst. 2 zákona trh zboží, které je z hlediska charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.

Při vymezování relevantních trhů v jednotlivých případech spojení, k nimž dochází dle § 12 odst. 4 zákona, se Úřad zaměřuje na činnosti, které na území ČR provozují všichni soutěžitelé, kteří získají možnost kontrolovat společný podnik, a z nich pak zejména na ty, které budou na společný podnik převedeny.

Společný podnik bude vyrábět následující produkty spadající do skupiny chemikálií Oxo C3: i) butyraldehyd, ii) butanol, iii) butylacetát, iv) 2-etylhexanol, v) dioktylftalát a vi) karbonylové kyseliny. Přitom do České republiky bude Společný podnik vyvážet pouze butanol, 2-ethylhexanol a karbonové kyseliny.

Butanol je výchozím produktem pro další chemické meziprodukty, např. butylacetát – rozpouštědlo do barev a laků, butylakrylát – používaný při výrobě barev a laků, butylamin – používaný v pesticidech, ftalátová změkčovadla – používaná při výrobě kabelů, hadic, fólií lepidel apod., glykoester – používaný v rozpouštědlech barev a laků. Kromě toho je butanol používán při výrobě maziv.

Společný podnik bude butanol vyrábět z butyraldehydu hydrogenací. Celanese a Oxeno převedou na společný podnik své vlastní výrobní provozy umístěné v Oberhausenu a Marlu. Společný podnik bude vyráběný butanol prodávat nezávisle na spojujících se soutěžitelích. Strany spojení předpokládají, že [*…obchodní tajemství…*] % produkce butanolu ve Společném podniku bude použito pro vlastní výrobu butylacetátu a [*…obchodní tajemství…*] % produkce společného podniku bude za tržních podmínek dodáváno společnosti Celanese pro další výrobu. Zbylých [*…obchodní tajemství…*] % produkce butanolu bude prodáváno třetím stranám.

V současné době neexistují žádné náhradní produkty, které by mohly butanol plně nahradit.

2-etylhexanol (2-EH), též uváděný jako oktanol, je reakčním produktem butyraldehydu, jeho výroba je rozdělena do tří fází. Jedná se o oxoalkohol, který je používán jako meziprodukt mimo jiné pro výrobu změkčovadel (plastických hmot), rozpouštědel (barev a laků), motorové nafty a maziv. Celanese vloží do Společného podniku veškerá zařízení pro výrobu 2-EH, zatímco u společnosti Oxeno bude výroba 2-EH po vytvoření Společného

podniku trvale ukončena. Převážná většina produkce společného podniku by měla být prodávána třetím stranám (cca [*…obchodní tajemství…*] %), menší část by měla být využita pro další vlastní výrobu (cca [*…obchodní tajemství…*] %) a zbytek by měla odebírat společnost Celanese pro výrobu akrylátů (cca [*…obchodní tajemství…*] %). Ačkoli 2-EH může být nahrazen ve velmi úzkém rozsahu jeho použití jinými produkty, lze konstatovat, že je s jinými chemikáliemi nezastupitelný.

Karbonové kyseliny jsou všeobecně vyráběny oxidací aldehydů. Existuje celá řada různých karbonylových kyselin s různými délkami řetězců, odlišnou specifikací a surovinových základen. Karbonové kyseliny jsou vyráběny na víceúčelových zařízeních schopných vyrábět řadu karbonových kyselin v závislosti na tom, jaký aldehyd je používán. Společný podnik bude vyrábět tři karbonové kyseliny, a sice kyselinu 2-ethylhexanovou, kyselinu máselnou a kyselinu trimetylhexanovou. Karbonové kyseliny mají široké pole využití, od výroby laků, organických peroxidů, syntetických maziv, změkčovadel bezpečnostních fólií, až po výrobu vonných látek či hnojiv. Karbonové kyseliny jsou vzájemně zastupitelné zejména na straně nabídky, ale i na straně poptávky. Oxeno vyrábí pouze tři karbonové kyseliny a celou svoji výrobu vloží do společného podniku. Naproti tomu Celanese, která vyrábí celý sortiment karbonových kyselin a zpracovává je na speciální estery, které nebudou předmětem výroby Společného podniku, a jejichž výrobu nelze prakticky oddělit, do Společného podniku svá výrobní zařízení nepřevede. Veškerý objem karbonových kyselin vyráběných ve Společném podniku jím bude prodáván třetím stranám.

S ohledem na výše uvedené vymezil Úřad pro potřeby posouzení dopadů navrhovaného spojení následující věcně relevantní trhy:

- **trh butanolu,**
- **trh 2-etylhexanonu a**
- **trh karbonových kyselin.**

Geograficky jsou trhy vymezeny územím **České republiky**. Z časového hlediska se jedná o **trhy trvalé**, charakterizované pravidelnými dodávkami po celý kalendářní rok, nepodléhající významným výkyvům.

Při hodnocení tržních podílů Společného podniku na vymezených relevantních trzích Úřad vycházel z činností spojujících se soutěžitelů na těchto trzích v posledních třech letech před uskutečněním spojení. Před založením Společného podniku byla na relevantních trzích butanolu a 2-etylhexanolu na území České republiky aktivní pouze společnost Celanese.

Na relevantních trzích butanolu (cca [*…obchodní tajemství…*] %) a 2-etylhexanolu (cca [*…obchodní tajemství…*] %) tak tržní podíly v České republice odpovídají postavení společnosti Celanese. Pokud jde o relevantní trh karbonových kyselin, postavení Společného podniku bude odpovídat produkci dodané do ČR pouze společností Oxeno, neboť Celanese výrobu karbonových kyselin na Společný podnik převádět nebude. Tento tržní podíl je přibližně [*…obchodní tajemství…*] %.

V případě posuzovaného spojení soutěžitelů se Úřad zabýval rovněž posouzením vertikálního propojení spojujících se soutěžitelů, k němuž v důsledku spojení dojde. Vertikální vazba spočívá zejména v dodávkách syntetického plynu, které budou realizovány společnostmi Celanese a Oxeno do Společného podniku, a které budou použity pro výrobu butyraldehydu. Další vertikální aspekt spojení bude představován dodávkami butanolu a 2-EH ze Společného podniku do společnosti Celanese k dalšímu zpracování.

Vzhledem k malému objemu vzájemných dodávek a zejména s ohledem na skutečnost, že veškeré produkty budou dále zpracovány, a to mimo území České republiky, Úřad konstatuje, že uvedené vertikální vazby neovlivní významným způsobem hospodářskou soutěž na vymezených relevantních trzích, ani na trzích na ně navazujících.

Pokud jde o obecné podmínky na vymezených relevantních trzích, lze konstatovat, že na dotčených relevantních trzích existuje konkurenční prostředí, o čemž svědčí prohlášení spojujících se soutěžitelů, že bez koncentrace by byli pravděpodobně nuceni opustit danou oblast podnikání.

Nejvýznamnějšími konkurenty spojujících se soutěžitelů na působících na vymezených relevantních trzích jsou silné zahraniční společnosti jako například BASF, Exxon Mobil, Neste-Perstorp Oxo, z domácích výrobců Chemopetrol (pouze na trhu butanolu a 2-EH).

Na relevantních trzích neexistují žádné právní ani jiné překážky vstupu na trh. V souvislosti s tím se očekává, že výrobci z Asie, Saúdské Arábie a jižní Afriky, kteří mohou nabízet své výrobky za ceny nižší než evropští výrobci, jelikož mohou vyrábět či nakupovat základní surovinu – propylen – za mnohem nižší ceny, začnou výrazně pronikat na evropské trhy. Příkladem je společnost Sasol Olefin and Surfactants, která vybudovala nová velkokapacitní zařízení na výrobu Oxo chemikálií v Jihoafrické republice a od roku 2003 hodlá dodávat své produkty Oxo C3 také na evropský, tj. i na tuzemský, trh.

Na relevantních trzích prakticky neprobíhá žádný výzkum a vývoj. V současné době je zvažován vývoj alternativních biopostupů výroby, nicméně vývojem těchto nových technologií se zabývají stávající specializované podniky ve spolupráci s univerzitami.

Na základě výše uvedeného Úřad konstatuje, že posuzované spojení soutěžitelů nepovede ke vzniku či posílení dominantního postavení nově vzniklého subjektu. Pro naplnění podmínky, uvedené v § 16 odst. 2 věta třetí zákona, Úřad rozhodl o tom, že navrhované spojení soutěžitelů povoluje a ve stanovené lhůtě toto rozhodnutí vydává.

Poučení o opravném prostředku

Ve smyslu ustanovení § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, lze proti tomuto rozhodnutí podat do 15 dnů od jeho doručení rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – odboru fúzí. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Ing. Vladimír Stankov, CSc.
vrchní ředitel

v zastoupení
JUDr. Robert Neruda
pověřený zastupováním

PM: 10. dubna 2003

Rozhodnutí obdrží:
Mgr. Marek Kreisl LL.M., advokát
Baker & McKenzie v.o.s.
Klimentská 46
110 02 Praha 1